

Vtorek, četrtek in soboto izhaja in velja v Mariboru brez pošiljanja na dom
za vse leto 8 g. — k.,
pol leta 4 " — " "
četrtek " 2 " 20 "

Po pošti:
za vse leto 10 g. — k.,
pol leta 5 " — " "
četrtek " 2 " 60 "

Vredništvo in opravištvo je na stolnem trgu (Domplatz) hiš. št. 179.

SLOVENSKI NAROD.

Oznaniła:

Za navadno trisporno vrsto se plačuje: 6 kr. če se tiska 1krat, 5 " " " 2krat, 4 " " " 3krat. večje pismenke se plačujejo po prostoru.

Za vsak tisek je plačati kolek (štempelj) za 30 kr.

Rokopisi se ne vračajo, dopisi naj se blagovoljno frankujejo.

Volitev okrajnih zastopov na Štorskem.

V vodo pasti je brez ugovorov siten položaj. A siten ali nesiten, ne preostaja Ti v takem položaji drugzega, nego da plavaš ali pa utoneš, le redkokdaj Te bo rešil kdo drug. V tacem položaji smo zdaj Slovenci na Štorskem. Voliti imamo tako imenovane okrajne zastope. Dotična postava je ena najnesrečnejših, kar jih je izdelal deželni zbor štirski in Belkredi predložil v najvišje potrjenje. Prav prepodili so jo čez zbornico, glasovali so o njej le „kapitelweise“, t. j. o celih poglavjih ob enem. Nemški in slovenski poslanci že davno spoznavajo velike napake te postave. Slovenci so si tudi pošteno prizadevali odpraviti jih in poslanec dr. Vošnjak podpiran po Hermanu je stavil v seji 2. oktobra 1868 nasvet, naj se naloži deželnemu odboru, da prestavo še enkrat natanko pregleda, in da poroča in svetuje, kako naj bi se odstranile v postavi se nahajajoče pravne neenakosti. Nemški deželni zbor nasvetu ni hotel pritrditi. Ne zato, ker bi nasvet ne bil čisto dejansko opravičen, ampak kakor je po dokončanem zborovanji Brandstetter svojim volilcem razlagal, zato ne, ker se je v praksi pokazalo, da se dá postava o okrajnih zastopih na dolénjem Štorskem tako izvrstno rabiti proti Slovincem. Brandstetter je pri tej priliki tudi povedal, da se toliko časa ne more misliti na popravo napačne postave, dokler so Slovenci na glasu strahovitega klerikalstva. Ne bomo se spuščali v pretresovanja teh napak, večidel so znane in pred tremi leti smo jih živo čutili. Eno napako pa vendar moramo omeniti in sicer zato, ker se ne nahaja v postavi sami, ampak jo je pri izvrševanju urinila protivna nam administracija.

Srenjske občine volijo svoje zastopnike po svojih županih. Mandat naših županov neha prihodnji mesec in marca meseca bodo imele vse srenje dolénje-štirske nove volitve. Administracija pa je zaukazala, da morajo srenjske zastopnike v okrajno zastopništvo voliti še sedanji župani, katerih mandat kakor rečeno že v nekterih tednih neha. Volitev pak je veljavna za tri leta. V drugih državah, kjer se vlada po poštenih

konstitucionalnih načelih, bili bi se v tacem slučaju gotovo volili najprvo novi srenjski predstojniki in ti še le potem svoje okrajne zastopnike. Ali naša vlada ni tako na glavo padla, kakor bi si kdo mislil; ona dobro vé, da bo vsled živega narodnega gibanja marsikter nemškutarsk župan prekopicnil se s svojega srenjskega prestola, torej je zaukazala: Vozimo, dokler še moremo voziti s svojimi nemškutarskimi vozači. Res da grešimo proti ustavnim načelom, pa saj nismo grešili niti prvič niti zadnjič, Slovincem smo pa vendar nekoliko rok zavezali.

Ozirajmo se torej kamor hočemo: v vodi ležimo! Vlada nas ne bo iz nje vlekla; moramo torej plavati sami, saj menda utoniti vendar nečemo. Narodni nasprotniki so prav delavni, v Mariboru so za veliko posestvo že postavili svoje kandidate. O Slovincih nismo še nič čuli niti v Mariboru niti od drugje. Enajsta ura je tedaj, da se zdramimo in gremo na delo. Nemogoče je volitve centralno voditi, tudi nimamo tacega voditelja. Torej mora vsak okraj zase skrbeti. Okraj sam pa že je prevelik in morebiti bi bilo svetovati, da bi se sestavili med seboj celo farni odbori, ki bi se potem med seboj porazumeli. V nekterih okrajih je mogoče dobiti narodne zastope, kjer so bili do zdaj nemškutarski. Ne potratimo prilike: plavajmo! Največa sramota pa bi bila, ko bi v onih krajih, kjer smo imeli dozdaj narodne zastope, zmagali narodni nasprotniki. Delokrog okrajnih zastopov je važen in obširen, dasiravno ga zastopniki sami ne jemljó tako resno in se namestu da bi se sukali v okrožji odločenem jim po postavi, raje utikajo v veliko politiko. Ali ravno zato je treba, da se narodnjaki polasté zastopništvenih tal. Nemškutarski zbori bodo adrese kovali proti narodnim šolam, proti narodni ravnopravnosti, proti zedinjeni Sloveniji; narodni bodo lahko švoj odvaženi glas oddajali v podporo narodnih teženj. Torej hitro in odločno na delo! Kdor leži, naj vstane; kdor stoji, naj gleda, da ne pade!

Nerazdeljiva Štirka in neodvisni sodniki.

Iz sodnijskih krogov, o katerih se trdi, da so ne-

odvisni in čisto ločeni od administrativnega ščipanja, poslala se nam je po trojnih ovinkih sledeča pritožba, ktera ima toliko opravičenega v sebi, da jej radi odpremo svoje predele, dasiravno nismo v vseh točkah v njej izrečenega mnenja: v „liberalne“ nemške liste si sodniki niti po ovinkih ne upajo pošiljati svojih pritožeb in da bi bile še tako oprte na dejanske napake. Omenjena „neodvisna“ sodnikova roka nam piše:

„Koliko hrupa je bil napravil slovenskih poslancev nasvet v Štorskem zboru, naj se slovenski oddelki te dežele ločijo od nemških!“

Viša deželna sodnija v Gradcu in ž njo pravosodno ministerstvo je pa od organizacije leta 1868 sem dejansko imela Štisko razdeljeno v dva dela, v nemški in slovenski, kader je oddajala službe in imenovala ali predstavljala sodnijske uradnike.

Kako krivična se taka ločitev kaže pri oddajanju služeb, vidi se iz tega, da imajo zarad jezika v službi mlajši uradniki prednost pred starejšimi v službi. Tako n. pr. oni sodnijski pristavi, ki služijo v slovenskem oddelku dežele, ne dobijo nikdar službe okrajnega sodnika v nemškem deželnem oddelku, torej je 30 sodnijskim pristavom v slovenskem oddelku odprto samo onih 19 mest okrajnih sodnikov, kar jih je na slovenskem Štorskem. V nemškem oddelku pa je 42 sodnijskim pristavom odprto ravno toliko služb okrajnih sodnikov, t. j. 42 samo v nemškem oddelku. Od organizacije sem so tudi res večidel v službi mnogo mlajši sodnijski pristavi v nemškem oddelku prednost imeli pred svojimi starejšimi, tudi zaslužnimi soprosvici v slovenskem delu; mlajši pristavi v nemškem oddelku so postali okrajni sodniki, stareji pristavi v slovenskem oddelku pa morajo še zmerom pristavkovati. Zato torej, da je pristav tako nesrečen, da zna poleg nemškega jezika tudi še slovenskega, in da je služil v slovenskem oddelku, kjer je mnogo več posla in uradovanje mnogo teže, za to dobiva slovensk pristav edino to zahvalo in plačilo, da sme mnogo dalje časa čakati na službo okrajnega sodnika, nego mlajši tovariši v nemškem oddelku.

Ako se k vsemu temu še pridene, da se nemški

Listek.

Harambaša.

(Zgodovinsko-romantičen obraz. Česki spisal Pr. Chocholoušek, poslovenil Podgoričan.)

(Dalje.)

Zdaj še le se izpameti harambašinja, povzdigne glavo, še enkrat objeme sina — a ne več solzna, in urno odide naravnost k skali, kder je bil vhod, ki se popreje nij videl, précej zopet zginol, ko hitro je bila stopila v palačo; nij se videlo nič drugega, le navpična skala se je poznala — umétno vtesana.

Marjanko stopi mej hajduke, katerih je bilo zdaj osem glav več, kajti ko je bil drugič žvižgnil Mladen, prihiteli so okrog tabora raztaknjeni stražniki k vélikej trumi, da so zvedeli harambašin ukaz.

Hajduci so bili že v krogu, ko Marjanko stopi mednje. Harambaša je stal sredi hajduškega kolobarja; oči so mu gorele, telo mu je togo stalo, kakor sveča stoji v svečniku; stal je ponosno, stal poveljniški, nij več bil oča junaškima sinoma, niti brat hajdukom, temuč le sam sebi je bil enak, vodnik, zapovednik je bil

— gospod življenju ktereга koli njih; saj jim je ukazoval, kako naj bodo napali; takovi ukazi pak so znamenje poveljništva. S poobešenimi glavami hajduci stojé okrog njega, pazno ga poslušajo, da bi jim ne všla ni beseda.

Harambaša jame na láhko govoriti, ali razločno: „Junaci, že nad dvé nedelji čakamo Drinopoljskih kupcev, kateri vsako leto pridejo v našo blagoslovljeno Bosno, da od tegotnih paš in begov pokupijo, kar so ti pobrali našim ubogim bratom — nesrečnim kristijanom. Bogme — to je grehota; Bog neče, da le pravoverni kristijan zdihuje in gine, pès Turek pa, da bi razkrapljal krščansko krí; zató živimo hajduci. Nij nam, junaci, toliko ni do tistih bal batista, ni do njih zlatá, da-si je to bogočestno, če poganu jemljemo, kar je naše; ali kdo izmed vas ne pozná Tejsije — age — tega sovražnika kristijanu, tega vruga, ki nij le enega kristijana dal umoriti, ki nij le malo kristijanov videl pod svojim konakom, kako jim je kri odtekla? Tvoj oče, Staniša, dokrvavel je prav tamkaj; tvojima bratom, Tomić, sam jima je z jataganom odrobil glavi; tvojo sestro, Ivanica — onečestil jo je, oskruneno pa na bazar poslal v Stambul!“

Vse to je omenil harambaša tako hladno, kakor

bi ne želel ničesa drugega, nego — da bi hajdukom potješil pozor na Drinopoljske kupce, vžgal pa ga na ago Tejsijo. — Hajduci so škripali sè zobmi, žolč jim je šinil v glavo, srditost jim je prevzela mažgane: strašna kletev jim je bruhala iz ust. Harambaša migne z glavo, rad bi bil, da zloba gorí junakom v prsih, ko pa pokne prilika, da jim vskipí.

Hajduci poobesijo glave in zopet poslušajo.

„Njega mi zalotite, junaci!“ — harambaša govori dalje, „pa moramo ga živega dobiti, zató naj mi ga nobeden ne umorí. Pride pa preoblečen s kupci, sam se ta vrag bojí celó sence poklanih kristijanov. A kupcev ne bode mimo vseh na enkrat; paša bi nam rad zaprašil oči, ali — naj sam raji oslepí ta stari pès!“ — razhudí se harambaša, „torej pojde ena karavana od Sarajeva naprej po cesti v Priepolje. Hoj, radovéden sem, kako bodo ti pandurji in šubaši kupčevski preoblečeni cepetali — a té počakam jaz že za tega délj, da jim ne bode skrbljivih očij šegetaló, kako bi sokola vjeli v past, kakor slepega krta. Vrhi tega pa ímam neko poboto s pašo Mahmudom. Ena karavana, a to karavana zopet kupcev, pride pak blezu uro pozneje za prvo; z njo približi Tejsija. Tomić!“ — obrne se k svojemu junaku, „tebi priporočam Tej-

uradniki od zgoraj prigovarjajo, naj se naučé slovenski, da pa to znanje večidel ne sega dalje nego do kacega jalovega spričevala in da se često izhaja tudi brez vsacega spričevala, da pa potem taki Nemci brez vseh ovir smejo prositi s slovenskimi uradniki za izpraznjene sodnijske službe na Slovenskem; ako se vsemu temu pridene, da se Nemcem, ako le količkaj vedó o slovenščini, vedno prednost daje pred Slovenci, ker se pri Nemcih ni bati, da bi jo potegnili s slovenskimi političnimi rogovileži, t. j. da bi vsaj v sodnji bili pravični slovenski ravnopravnosti; ako se vsemu temu še pridene, da se je pri organizaciji nekoliko Slovencev imenovalo za okrajne sodnike v nemškem oddelku in da se ti predstavljajo v slovenski oddelek nazaj, kader se tu izprazni kaka služba okrajnega sodnika: potem mora vsakdo sprevideti, da mora slovenski sodnijski pristav na dolénjem Štírskem ravno še enkrat tako dolgo in še dalje čakati na službo okrajnega sodnika, kakor njegov nemški tovariš v nemškem oddelku.

Komur se to zdi pravično, naj se dá malati in za denar kazati, gotovo bo več zaslužil, kakor potrjuje količkaj ostarél pristav na slovenskem Štírskem. Ako ste se tako živahno borili za celotno, zeleno Štirijo, nikar jo ne cepite v dva kosa, kader oddajate sodnijske službe, in dajte pravico tistim, od katerih tirjate, da bi pravico delali drugim!

G. sodnijski pristavi so z malimi čestivrednimi izjemami malo pravični slovenskim tirjavam, mi se torej za nje ne moremo navdušiti, vendar radi pozabimo nam storjene krivice, kader vidimo, da se njim krivica godi. Nam vedno velja geslo: „Ne stori, a tudi ne trpi krivice!“ Kader bo to geslo obveljalo tudi pri naših nasprotnikih, potem bo napočila doba mednarodnega prijateljstva. Dokler se pa to ne zgodi, bomo kakor do zdaj večidel prisiljeni naglašati drugi del našega gesla: „Ne trpi krivice!“

Dopisi.

Iz Ljubljane, 27. febr. [Izv. dop.] Torej delavsko društvo je že skoro osnovano. V prvem shodu 400 nazočil, to je veliko. Med nemškutarji je veliko veselje in skrivaj govoré med sabo: zdaj smo že spet en korak naprej: politično nam je treba od kraja ravnati, in delavce bomo dobili v žep. A naši narodni prvaki so z „Novicami“ vred glavo v pesek uteknili, pa ne vidijo. Sicer pa so „delalni.“ — Tudi kranjska vlada je vesela, da se delavsko društvo tako snuje. Vlada se je namreč že od tačas, ko se je o delavskem društvu govoriti začelo, jako bala, da bi jej še slovenski delavci čez glavo ne prišli. Da je to istina, razvidno je iz naslednjega, kar iz gotovega vira vem, in upam, da mi dr. Zarnik, ki je za časa deželne zbornice sam nemu ljubljanskemu Slovencu pravil, ne bo ometal. Ko

sijo, vzemi s seboj Stanišo in Ivana, pa še nekoliko junakov, zato da vas bode vseh kakih deset, več jih ne morem utrpéti; dosti vas bode toliko, kupci — če vam prav uide z blagom, da mi le Tejsijo vjamete. Prežišče si odberite Milijaski nad izvirkom, tamkaj je krasno stajališče — slavno zaradi hajduških činov, kajti često je že turško kri v Sarajev gnala prodka Milijaska. Še enkrat, Tomić, prvej karavani prizanesi; kader pride mimo vas, ni eden naj ne prime za handžar, saj poznate mojega sina Krstića, ta jim bode načeloval!“ — Harambaša umolkne, koplje se v radosti, ki je hajduško zavetje vzbudilo mu jo. „Zdaj pa le na pot, junaci! Jaz ti ne silim sam nobenega, zvemi s seboj tiste, ktere hočeš; Marjanko, ta pojde z menoj.“

Hajduci se razstopijo v dvé trumi. „Bog z nami — z vsemi!“ — krikne Mladen in čapko sname sè svoje glave. „Junaci, kogar podere poganska krogla, tistega smrt bode srečna, saj umrje za Kriščevo vero!“

To je bila njegova molitev in bogoljuba opazka. Zopet se je pokrtil in obrnil na odhod. Predno pak je stopil z mesta, še enkrat se je ozrl v skalo in nekaj šepnil sam sebi, ali ta trenotek svoje misli vbere na napad, stresne z glavo, zavihne brke in jame koračiti

so imenovanega poslanca nekteri delavci sami želeli v društvo, ker vedó, da kot sin ljubljanskega delavca pozná njih težave in potrebe, in ko se je govorilo, da ga je volja pristopiti: takrat je vlada vedno pošiljala svojega policajrata g. Ahčina, kateri je prav po policijsko-očetovsko hotel zvedeti, ali bo kaj z delavskim društvom in kako bo in kaj bo. Ob enem je ta g. dr. Zarniku svete ponujal, kako bi prav bilo in koristno. To je eno. Drugo pa je to-le. Nemškutarski in vladni možje so prej mnogo govorili s zadnjič izvoljenim prvosednikom g. Harischem. In le tako je prišel pasus v statute, ktereга nobeno drugo delavsko društvo nima, in kateri je neumen, da se delavsko društvo ne bo pečalo s politiko. S politiko, t. j. z narodno politiko ne. Kakor hitro pa bodo policajni svetovalci in njih prostovoljni pomočniki delavce toliko na svojo stran dobili, da bodo za njih namene, — boste videli, ali ne bo praksa pokazala, da je to tolmačenje o politiki ali nepolitiki pravo. — Naj naši vodje torej molčé ali ne molčé, naj bodo „delalni“ ali „nedelalni“, izobražene delavce in delavske prijatelje v Ljubljani opominjamo, da se temu društvu ne odtegujejo in ne pusté, da bi se naši domači ljudje dali od tujcev preslepiti. Če ne, bomo morali mi, ki smo menda „nedelalni“, reči s žalostjo po srcu Slovenije gledajoči: fallen seh' ich zweig auf zweig!

Iz Ljubljane, 24. febr. [Izv. dop.] Dramatično društvo je napravilo v nedeljo 20. februarja svojo peto predstavo, in spravilo prvokrat veliko opero „Kralj Vondra XXVI.“ v 3 dejanjih na javni oder. Opera, ki je že iz čitalnice slavno znana, je sestavljena iz najlepših arij znanih izvrstnih oper, tekst jej je komičen. Velikanski je bil pogled, ko je nastopil v lepi obleki „Kralj Vondra“ g. Noli, „Cimferlina“ gospa Odieva v prekrasni obleki skoz in skoz elegantna, da se je vse čudilo. Velik kor moški in ženski, dvorske dame, vse je bilo v najlepši opravi, da je človeku v srce veselilo videti, kaj je mogoče napraviti z mladimi močmi, ki se iz same rodoljubnosti za narodni napredek trudijo. Novega ne povem o gospej Odievi nič, ako rečem, da je zopet vse poslušalce očarobila, ali vendar v nedeljo je še bila posebno disponirana, donel je njen prelepi glas jako zvoneče in jako mojstersko. Pevkinja je v vseh delih svojo teško rolo izpeljala, da je mnogoštevilno občinstvo brezsapno slušalo in gledalo; donela jej je zaslužena gromovita hvala od vseh strani. V ariji „Grand bolero“ je bila pač klasična, zato ploskanja ni bilo konca ne kraja. V njej smo videli, da je navdušena za umetnost, da le za-njo živi, hvaležen naj jej bo narod, ker ona je bila prva, ki je nasprotni stranki sijajno dokazala, da je pevkinja in igralka taka, da jo morejo tudi nasprotniki čislati, mi pa smo ponosni na ta biser naše dramatike. Gospod Noli je prevzel zadnje dni rolo „Kralj Vondra“, ktero pa je z močnim, čistim

*) Se je po nesreči zakasnilo.

Vredn.

navzgor. Druga truma s Tomićem na čeli — ta je šla za njim in po dvéh urah so bili na odločenih krajih.

Nobeden hajdukov nij ne žugnil niti pred odhodom — niti ob odhodu; saj jim je harambaša bil povédal vse, kaj bode denes. Že idó kmalu po lesu, kmalu komarajo meju skalnatimi razpoklinami, a les in skalovje — da ima sto in sto ušes, to dobro znajo hajduci, za tega délj vsak raje premišlja, kako bi turških glav naklestil več, nego jih njegovih tovarišev kateri utegne nakositi.

Grobova tihota je po odhodu razsrjenih, navdušenih junakov kraljevala po njih taborišči in ondukaj, kder je bila skalovita palača harambašine soproge. Ogenj je pojemal. Kmalu je vgasnol plamen, zadušila je na jutro gostejša rosa tudi poslednje ogorke. Megla je začela vstajati, kakor bi jej bil harambaša ukazal to popreje, na vshodu — kakoršen je škrlat, tak žar se je prikazal na enkrat; oblaci so se jeli preganjati po nebi, namakali so s robje v to rudeče morje. A vsahnilo je rudeče morje, oblaci se pripeljó solncu pred vrata; jame se jasnití, toda nij posijalo zlato oko — kajti zavito je bilo v oblake. (Dalje prih.)

svojim glasom tako izpeljal, da mu damo spričevalo izvrstnega pevca, zaslužena živa pohvala mu je vsestransko došla. Gosp. Filapič „Eldorado“ si je že z elegantno svojo osebo srca vseh pridobil, pel in igral je, kakor navadno, izvrstno in navdušeno, kar so poslušalci svojemu ljubljencu pripoznali z veliko pohvalo. Gosp. Kam, „Hassan“ je prvokrat nastopil in le malo časa mu je bilo odločeno svojo rolo študirati, vendar je bil v opravi, demonični svoji igri in v petji popolnoma na svojem mestu, in je svoj nalog rešil v splošno zadovoljnost poslušalcev. Gosp. Geceljna, „Pakan“ smo tudi prvokrat kot soloperca na odru videli, tudi on je zadnji čas svojo rolo prevzel, in jo dobro rešil. Kor je bil močan in precizen v petji, in je veliko pripomogel k izvrstni skupnosti. Velik del zaslužene obile pohvale radi prepuščamo gosp. Försterju, kateri je jako umetno instrumentiral in vodil opero. Orkester ravno tako zasluži za dovršeno svoje delovanje očitno pohvalo. Z veseljem se bo vsak večera spominjal, ker videl in slišal je, česar bi se od diletantov nikdar ne nadejal. Tako napredujemo in ne bo se nam bati še tako natančne kritike. Živeli naši diletanti!

Politični razgled.

Tedaj ministerstvo obrača kacega pol očesa tudi na nas Slovence. „Neue freie Presse“ pripoveduje, kaj bode zdaj storilo, ko Čehi niso na dogovore prišli. Pravi, da bode ustreglo Poljakom kolikor bo mogoče. Dalje govori Giskrov organ: „Zraven tega bode tudi mala specijalna razprava s Slovenci, ktera njih potišenje (beschwichigung) v kratkem obeta.“ — Lepo in milostljivo! Kako govori Preširnova deklica? „Za peseta kruha kos, da lajal več ne bo.“ Slovenski narod ni otrok, ki ga je treba „potišiti“, temuč je ud slovanskega velikana, en del večine avstrijskega prebivalstva, in kot takemu mu je treba pravic in zadovoljenja, ne potišenja. Te „male specijalne“ razprave od tega ministerstva se torej že vnaprej poznajo.

Dunajsko ministerstvo glava boli. Kakot „Osten“ pripoveduje, da priznava prvosednik ministrov, Hasner sam, „da ministerstvo nima nobene stranke za seboj, da mora torej oditi.“

Poravnavanje českih voditeljev z obnóvljenim ministerstvom je v kraji. V „Politiki“ beremo: „Oba zaupna moža českega poslanskega shodišča, ktera je bil gospod minister Giskra na Dunaj povabil, sta v posebnem pismu gospodu vodji namestnije baronu Kollarju razložila, zakaj se povabila ne moreta poslužiti?“ S tem je stvar za zdaj končana. Stara „Presse“ pripoveduje o tem: 24. t. m. je odposlal Rieger odpovednico, ki je uljudno pisana. Sklicuje se na to, da po tem, kar je petorica tako slovesno izrekla, ne more misliti, ka ima taista petorica ministrov zdaj pošteno voljo, zidati most preko brezdná, ktero so pred enim dnevi izrekli za nenapolnljivo. Za to bi treba bilo mirnih, nepristranskih, potrpljivih in vztrajnih mož, zraven tega pa tudi dejanska pomoč krone. Sicer pa Rieger in Sladkovski izrekata, ka je česka opozicija pripravljena k vspešnim razpravam.

Poljski časniki po večini niso zadovoljni, da poljski poslanci ostanejo temu ministerstvu podpora. „Kraj“ jim očita prijateljsko zvezo z ministri in pravi, da bodo pač napósled Nemei sami morali zdanjo sistemo podreti, ker jo slovanski Poljaki ne hoté.

Na Erdeljskem so se bili pred kratkem sešli imenitnejši vodje rumunski. „Hermst. Ztg.“ poroča o programu, ktereга so pri tej priliki sestavili, to-le: V brambo koristi rumunskega naroda v Erdeliji naj se sestavi generalna depetacija, sestavljena iz treh udov in treh namestnikov. Ta deputacije se ima sporazumeti z Rumunci v Bukovini in z vsakim tlačnim narodom v cesarstvu, posebno pa s Čehi, Hrvati, Srbi, Slovenci itd., da se bodo skupno pripomočjo dosegli gotovi vspehi. Poleg tega si bo deputacija pošteno prizadevala, da pridobi kazaje na skupne nevarnosti, ki žugajo vsem narodom, tudi Magjare za to, da spremené sedanje sistemo.

Katoliški Armenci pošljejo deputacijo v Rim, ki bode tirjala naj se jim dajo tiste pravice, ktere je njih cerkev nekdaš imela, to je, narodna cerkev. Nabralo se je deputaciji za pot nad 1000.000 pijastrov.

Iz Bolgarskega se piše ruskemu „Golosu“ da se tamošnji Slovanje pripravljajo na bližnji boj s Turki. Bolgarski hajduk Hadži-Dimitrij, kteri je bil na turško povelje v Bukureštu zaprt, je iz ječe ušel in je na čelu oboroženega krde la tovarišev v balkanskih gorah, od koder kliče svoje rojake naj zgrabijo orožje.

Poljski listi pripovedujejo o ruskih oficirjih, kteri potujejo po Galiciji in delajo strategične študije. „Dz. Lw.“ list, ki ima še najmenj strahu pred Rusom, misli, da so ti oficirji in pa avstrijski vojaški tabori na Českem, kakor tudi pomnoževanje avstrijske vojske v Galiciji — v zvezi, ktera se lahko ugane.

Vladika Strossmayer je od ruske vlade naprošen, da bi posredoval med Rusijo in Rimom, ter tako pripomogel, da bi razmere obeh oblasti bolj prijateljske postale. — Tako ve povedati poljski „Czas.“ Ako se to uresniči, bilo bi jako velike koristi iz narodno slovanskega kakor tudi cerkvenega stališča. Kajti ne da se tajiti, da je na nesrečno borbo med Poljaki in Rusi versto imelo velik vpliv. Strossmayer, ki pozna pravice države in cerkve, bi v tej stvari mnogo storil, ki bi bilo koristno tudi za slovansko politiko.

Razne stvari.

* (Iz Gorénjske-Kranjske) se nam piše: Kdor po svetu gre, marsikaj zve — ali kaj so nemškutarji. Bil sem v K. v gostilnici pri št. p. Sedel sem komaj katic 5 minut sam, ko se duri odpró in notri stopi mož, kteremu sem videl na sivi glavi in redki bradi, da je videl že mnogokrat leto v novi obleki. Jame me izpraševati, kdo sem, kaj sem, kam grem itd. Ravno sva jela govoriti od „gešeftov“, ko se vnovič vrata odpró in notri stopi mlad gospod, kterega je moj prejšnji tovariš precej kot znanca pozdravil. Po kratkem razgovoru vpraša moj prejšnji tovariš, menda da bi me pičil, ker sem imel narodno zavrtnico, onega, kaj delajo nemškutarji v T. Oni mu pravi, da niso res tako hudi in zagrizneni, kakor se govori o njih in da večina želi, da bi se uradovalo slovenski in osnovale slovenske šole. „Na, na, na, na, na,“ se zareži stavec, „dos hab i ja nit denkt. I hab nur gmoant, das sie fidele Kerle san. I bin ja auch a nemškutar, das haast a fideler Menč.“ Na tú ga imaš! sem si mislil. Zdaj še le vem kaj so nemškutarji. Bog vé ali tudi Dežmanov strijčko mislijo, da niso nemškutarji nič drugzega kakor „fidele kerle.“ — Nekaj dni pozmeje pridem v Bled, kjer se snidem tudi z nekim bratom (se vé da le po mnjenji) prej omenjenega gospoda. Ta je bil še hujši od prvega. Vzel je nemške otrobe in laško vezi, ter hotel iz tega butare delati, kar se mu je k irhastim hlačem, škornjam na izlec, dolgemu kožuhi in kučmi kaj dobro pristalo. Nazadnje je tako daleč prilomil, da je djal: „In V . . . s kan a jeder deuč, der nur a pissel a vernunft hot. Ubogi ljudje! sem zdihnil, koliko vas je brez „vernunfta“, ker le slovenski govorite!

* (Poslavljenje.) Politične občine na Dolenjskem: Stariterg pri Poljanah, Radenice, Dol in Dolenja Podgora so izvolile gosp. dr. J. Strbenca za svojega častnega občince zavolj zaslug, ktere si je pridobil za omdotno šolsko bukvarnico; zapisal jo je že pred več leti za dosmertnega uda v družbo sv. Mohora in jej podaril raznoterih bukev slovenske literature. Imenovana knjižnica šteje že do 200 knjig. To lepo priznanje in poslavljenje od strani dolenskih občin nas, pravi „Danica“, toliko bolj veseli, ker je g. Strbenca vsestranska neutrudljiva delavnost in postrežnost sploh znana in gotovo vse hvale vredna. Torej mnogim mnogim iz srca povzamemo klic: Slava gosp. častnemu občincu in občinam!

* (Kako se pozív na dvo bo j odbije) je drastično pokazal hrvaški narodnjak Ivan Vončina, lastnik „Zatočnika.“ Nekova magjarska politična ničla z imenom Artur grof Scherr-Thosz je v Hrvaško prišla

in se z Rauchom vred na lonjskem polji mastila. Ker je „Zatočnik“ vso goljufijo lonjskega polja neusmiljeno razodel, dobil je tudi Scherr-Thosz svoj del. Razkačen grofič pozivlja Ivana Vončina na dvo bo j. Vončina mu odgovarja v Zatočniku: „Ako vi vprašate svoje prijatelje, ali sem jaz pisal oni članek, kteri vam je neljub, povedali vam bodo, da ga ni pisal Vončina, zakaj on bi vas bil drugače oskubil, da bi vam nobena dlaka ne bila ostala. To vam povem, g. grofe iz edinega razloga resnice. No vam, g. grofe, ni dosti za resnico. Kakor tipus pravih postopačev bi se radi pretepavali (čupati.) Promislite na svojo rolo. Začenjate kakor stara baba s zmerjanjem, želeč da bi nehali kot navaden ubijalec. Tako ste pričeli kakor pri tepin v veliki tragediji magjarske revolucije, da dokončate kot podajač v ružni komediji lonjskopoljske spekulacije. Človek, ki brez dela dan ubija (danguba), kteri ste vselej bili, naučili ste se to, kar razbojnik zna, da bi vam bilo za ščit proti zasluženemu očitanju vaših pustolovnih del. — Kakove misli imajo na Ogerskem o gentlemensvu, jaz ne vem; o vas, g. grofe, na Hrvaškem mislijo, da ste ravno nasprotje gentlemen. Jaz se v resnici bojim imeti kaj posla s človekom, ki ima dosti hajduške predrznosti, da pride v Hrvaško slačit in gólit posestnike lonjskega polja. To, kar sem vam tu rekel, bom pred sodnijo potrdil, na ktero se je že obrnil vaš prijatelj b. Rauch. . . . Od mene ne boste drugzega odgovora dobili, razen da vam, kader bo ugodna priložnost, kakor surovemu in sitnemu postopaču z brcami v rit postrežem.“

* (Strossmayerjeva slika), o kteri smo zadnjič govorili, nam je zdaj sama došla v roke in moramo reči, da je krasno izpeljana, vsestranko dovršena. Strossmayerjevim čestiteljem, ki mu tudi iz Slovenske v Rim zaupnice pošiljajo, bode slika gotovo dobro došla, saj tudi na lepem velinskem papirju ne velja več nego 40 kr. Dobiva se po vseh českih knjigotržnicah (v Pragi nepoznamim bi svetovali B. Stybla ali Koberja) in pa pri administraciji „Svetozora.“

* (Slava Matiju Debeljaku.) Iz zapuščine tega slovenskega rodoljuba dobi po končani razpravi jugoslovansko vsečilišče kapital od 28.000 lir in 8000 glđ, v papirjih. V gotovem denarju pa 459 glđ. „Zatočnik“ piše: „Slava sinu bratskoga nam slovenskoga naroda i daj bože, da se njegove želje što prije obistine i u život izvedu!

* (Odbornikom „Trdnjave.“) 13. marca po poludne ob treh v Sandwirtovi gostilnici je seja odborikov. Na dnevnem redu: 1) Sporočilo opravnika. 2) Sporočilo denarničarja in proračun. 3) Razgovor o opravi l nem red u. 4) Razgovor o prvem taborji, o izdaji polit. brošure in o nekterih administrativnih rečéh. 5) Posamezni predlogi. Ferdo Vigele.

* (Iz Sežane) se nam piše, da so se 21. febr. v cenilno komisijo skorej enoglasno volili vrli narodjaki gg. Fr. Mohorčič, Janez Milič in Janez Trampoš; samo star, svojeglav nemškutar je volil tri druge ude. Ta volitev navdaja dopisnika z veselo načo, da bo bolj in bolj zavedajoče se ljustvo tudi v deželni zbor volilo same narodnjake. „Zelo pak me je žalilo, da so se volitveni zapisniki pisali v nemškem jeziku. G. predstojnik Polaj je sicer jako lepo slovenski govoril, a pisal je le nemški. 19. febr. je volilo veliko posestvo enega uda v cenitno komisijo in izvolilo narodnjake g. Antona Šuteja. Želeti je, da se izvoljeni tudi v komisiji vrlo poženo za narod, da ne bo škode ne vladi ne narodu. Nemških zapisnikov pa si ne smejo več dati pisati.“

* (Hitrost telegrafa.) Zdaj je že več kakor dva meseca, kar smo prvokrat oznanili tabor v Šmarji pri Jelšah. Te dni je „novico“ pobral nek grašk politik in jo „frišno“ telegrafiral v dunajske liste. Slovencem prijazni listi, ki bi bili za stvar že davno morali vedeti, so to pogreto „rihto“ brezmiselno ponatili. —

* (Opomba.) Naše tiskovne pravde pred potrotno sodnijo celjsko ne moremo nadaljevati, ker so nam izostala štenografična poročila; s samim spominom pa si zdaj ne upamo nič opraviti.

Poslano.

Odprto pismice častitemu gospodu davkarju (Milo.) v Tominu!

Da bode Vam, častiti gospod, kak prijatelj to pismice v nemščino ali italjanščino prestavil, poslano je odprto. Došla Vam je bila namreč moja pobotnica za 29 gl. a. v., ktere imam prejeti kakor dohodkov doklado *) za celo minolo leto, že dvakrat meseca januarja v davkarijo, pa se mi je povrnila prvič z nemškim, drugič z italjanskim podukom, ki pravi: „Gli correva l' obbligo da venire percepire li 29 f. dai 25. al 31. del mese passato.“ (Imeli ste dolžnost priti po tistih 29 gl. od 25. do 31. minolega meseca.)

Ker vidim na slovenski pobotnici nemški pa italjanski poduk; ker ta poduk ne zadostuje zahtevam izrečenim v prilogi; ker po ustnem sporočilu tirjate, naj Vam prihodnjič le nemščino ali italjanščino pošiljam: zato sodim, da Vaša uradnija nima glave.

Dokler je bil izvrstni g. Kokole iz Kobarida Vaš kontrolor, je Vaša uradnija lepó z ljudstvom govorila bodisi ustno bodisi pisno v slovenskem jeziku. Ali po njegovem odhodu nima Vaša davkarija lepe, pravilne besede za národ, ki Vam lepe davke pravilno donaša. Vi mislite: Ljudstvo naj se uči poleg deželnega jezika še nemški in italjanski, saj ima bistro glavico, davkarija pa se ne more učiti deželnega jezika, ker — „nima glave.“ Pač lepo mišljenje Vaše! Ž njim ste potrdili mojo sodbo, sebi pa spričevalo uboštva podpisali, ktero bo krivo, da „kredit“ zgubite, in da Vam ljudstvo še davkov ne bo maralo zaupati. To bo prava nezaupnica!

Gospod! Ne dražite ljudstva s takim narobemišljenjem, ampak pripravite se brez odloga za slovensko uradovanje! Kajti Vi ste davkar zavoljo ljudstva, ne pa ljudstvo zavoljo Vas; Vi ste služabnik ljudstvu, ne pa ljudstvo Vam: toraj Vi vrzite se po svetu, ne pa svet po Vas! Tako tirja zdrava pamet. — Kako smete pa Vi tirjati, naj Vam jaz in z menó vred ves Tominški svet nemščino ali italjanščino pišemo? Ali smo dolžni Vašo nevednost z našo vednostjo nadomestovati? Ako smo se nekteri naučili (kakor se Vam dozdeva) poleg domačega tudi nemški in italjanski jezik, bodi Vam povedano, da smo si to učenost pridobili z velikimi stroški; stane nas namreč veliko denarja, veliko truda. Torej je ta učenost naše pošteno premoženje, do kterega nimate Vi nobene pravice. To premoženje bomo rabili, kjer se bo nam spoljubilo, nikakor pa ne v podporo Vaše nemarnosti. Vi storite svojo dolžnost; učite se; priskrbite si popolno znanje slovenskega jezika, da boste mogli uradovati v deželi, ktera Vam daje jesti in piti! Dokler pa ne boste znali slovenski uradovati, imejte pri sebi zmožnega pomagalca, ter plačajte ga iz svojega žepa; kdor sam ne zná, naj plačo dâ! —

Na Ponikvah 23. feb. 1870.

And. Žnidarčič.

Poslano.

Za banko „SLAVIJO“ so začeli kot zastopniki poslovati:

V Ribnici in po celem Pohorji gospod Luka Drževnik v Arlici; za Slove n g r a d e c in okraj gosp. Karol Kovačič; za Šmarijo pri Jelšah in okraj gospod Franz Lorgar; za Šentjuri pri Rifniku gospod Matija Dobrišek, kar naznanja

Ivan Železnikar,
inšpektor in organizator.

Zastop „SLAVIJE“ so prevzeli naslednji gospodje:

Za Kropo in okolico gosp. France Pirc ml.; za Radoljco in okolico gosp. Janez Toman; za Tržiški okraj gosp. J. Prešeren; za Jesenico gosp. France Černilec; za Kranjsko-goriški okraj gosp. Fr. Stojec.

Jan. Jereb, organizator.

*) O tej dokladi povem morda še kaj drugi pot.

Tiekar Edvard Janglén.